Andijon viloyati
Asaka tumani
4-umumta’lim maktabi
ona tili va adabiyot fani o’qituvchisi
Abdulhamidova Manzura Avazbekovnaning
“O’zbek tilini samarali o’qitish metodikasi”
nomli taqdimoti

fa

- **SO’ZLARNING SHAKL VA MA’NO MUNOSABATIGA KO’RA TURLARI**
  - **OMONIMLAR**
  - **SINONIMLAR**
  - **ANTONIMLAR**
  - **PARONIMLAR**

OMONIMLAR

Talaffuzi, yozilishi bir xil, ammo anglatgan ma’nolari har xil bo’lgan so’zlar

SINONIMLAR

Bir umumlashtiruvchi ma’noga ega, ma’no nozikliklari bilan farqlanuvghi, yozilishi har xil, ma’nosi bir xil bo’lgan so’zlar.

ANTONIMLAR

Bir – biriga zid, ba’zan qarama - qarshi ma’noni bildiruvchi, ba’zan umumlashtiruvchi, chiziqcha bilan ajratib yoziladigan so’zlar

Talaffuzi va ma’nosi bir – biriga juda yaqin, ammo ma’nolari farqli bo’lgan so’zlar

PARONIMLAR

So’zlarning shakl va ma’no munosabatiga ko’ta turlari

- **Shakli har xil bo’lsa ham, ma’nosi bir-biriga yaqin bo’lgan so’zlar**
- **Masalan: yuz, bet, aft, chehra, oraz…**
  - **Bir ma’noning bir necha so’z shakllarini orqali berilishi sinonimlarni yuzaga keltiradi.**
  - **Bir umumiy ma’nosi bilan o’zaro bog’lanuvchi so’zlar guruhi sinonimik qator deyiladi**
  - **Sinonimik qator ikki yoki undan ortiq so’zdan tashkil topadi.**
  - **Har bir sinonimik qatorda bir so’z asosiy so’z hisoblanadi.**

Sinonimlar uch xil bo'ladi

1. Lug'aviy sinonimlar

2. Frazeologik sinonimlar

3. Grammatik sinonimlar

“SO’Z BILIMDONI” O’YINI

O’YIN TEXNIKASI

O’qituvchi tomonidan ma’lum bir so’z aytiladi, oquvchilar esa o’sha so’zning ma’nodoshlarini topadilar. Eng ko’p so’z topgan o’quvchi rag’batlantiriladi

Masalan:

Do’st – o’rtoq, oshna, birodar, o’rtoq, ulfat;

Chiroyli - go’zal, suluv, ko’rkam, barno, dilbar

“KIM EPCHIL-U, KIM CHAQQON” O’YINI

O’yin texnikasi

1. Sinfni uch guruhga bo’lib olinadi
2. Matn o’qituvchi tomonidan video yoki audiyo shaklida o’qib eshittiriladi.
3. Matndan eng ko’p sinonim so’zlarni topgan jamoa aniqlanadi.
4. G’olib jamoa

Avstraliyada ajoyib yurt vakillari yashagan. Materikka kelgan yevropaliklar bu yerning o’zgacha xalqini yovvoyi odamlar hisoblashgan. Chunki ularning davlati ham, uyi ham yo’q. Ular jamoa tarzida yashab, oziq-ovqatni ov orqali topishadi. Aborigenlar hayoti va turmush-tarzi bilan yaqindan tanishuv ularning yovvoyi emasligini ko’rsatadi. Aynan aborigenlar bumerang nomli o’roqsimon aqlli qurol o’ylab topishgan. Buni qarangki, otilgan qurol mo’ljalga olingan jonzotga tegmasa, yana aylanib

O’yin texnikasi:

O’quvchilar tomonidan xattaxtada yoki o’tirgan holda bajariladi

Avstraliyada ajoyib yurt vakilllar yashagan. Materikka kelgan bu yer

hisoblashgan. Chunki ularning davlati ham, uyi ham yo’q. Ular jamoa tarzida yashab, oziq-ovqatni ov orqali topishadi. Aborigenlar hayoti va turmush-tarzi bilan yaqindan tanishuv ularning yovvoyi emasligini ko’rsatadi. Aynan aborigenlar bumerang nomli o’roqsimon aqlli qurol o’ylab